

JAKOB SPRINGER: SMRT na RABU
Spominjal iz rabskega taborišča...

V malem hlevčku je samevala koza ali osliček, ki je bil glavna vprezna žival. Redki so bili domovi, kjer je bila v hlevu kравica ali volčiki, poleg ostale drobnice.

Obiskali smo na velik praznik kmečke hiše, a niso imeli niti kruha niti vina. Stradali so in se hranili kar s tem, kar so pridelali na bornih krpah zemlje...

jem, kolikor ga jim je še ostalo. Tu so si vsak po svoje krajšali čas. Prodajali so, če so kaj imeli, popravljali to in ono, kar je kdo znal...

Niša upanja, da bomo polagoma izpuščeni, so se izjalovila. V zgodnji pomladi je res ali nekaj pristašev v bivše SLS in taktih, ki so bili v "farofilih" dobro zapisani.

Cepprav smo videli naše zboljšano stanje zaradi pomoči od doma in stanje židovskih naselencev, ki so kolikor toliko zmožno preživljali zadnje obdobje taboriščnega življenja.

Teško smo gledali, kako so umirali otroci in starčki, stare žene in porodnice, katerih je bilo precej, a malo-katera se je vrnila domov.

"Moja pa bo skrb, da iz Loke dobiš vse potrebno. Zbogom, amice!"
"Ze prej je bil z roko namignil jezdecem, da so posedli na konje.
Sedaj ga je obkročila vsa tolpa in ž njo je oddiral po poti proti Loki. Jošt Tolmajnar pa je ostal na mestu, prava živa podobna bede in zapuščenosti!

Vedno bomo pravi tolmači sožitja in miru

Sete zdaj objavljamo pismo našega bralca in dolgoletnega naročnika FRANCA KASTELICA iz SAL-LAUMINESA, PAS DE C., FRANCIA, ki nam je že lani oktobra pisal takole:

"Prosim vas, da najdete kotiček v našem Dolenjskem listu za moje pismo. Rad bi poročal vsem bralcem, kakšen vtis je napravila name in mojemu ženo nova Jugoslavija, katero sva obiskala letos po 30 letih bivanja v Franciji. Doma sem iz Sela-Sumberka, žena pa iz Velike Loke. Moja mlada leta sem bil hlapec; niti eden izmed nas takrat ni poznal prave postelje, bila je le v hlevu, v jaslih. O socialni zaščiti ni bilo sledu, nikjer nobene pravice za malega človeka. Kot hlapec Jernej sem moral po svetu iskat kosček lepšega kruha... V Franciji sem delal 30 let 800 metrov globoko pod zemljo. Moj znoj je močil premož v tujini; večkrat se nisem mogel v jami niti ležati obrniti, tako težki pogoji so bili. Letos sem srečno končal 30 let dela in zdaj sem upokojenec. Penzije pa dajo le okoli 40% - a še to le redki dočkajo, saj umrje za-

Tovariš Franc Kastelic z ženo pred spomenikom padlih borec v NOB na Veliki Loki

O mladih v trebanjski občini

Živimo v času, ko težimo, da bi delo in vzgojo naše mladine vključili z našim družbeno-ekonomskim razvojem. V trebanjski občini smo se resno lotili reševanja tega vprašanja, vendar pa nismo v celoti rešili. V naši občini je 16 mladinskih aktivov. Skoro vsi aktivisti so v začetku lanskega leta začeli z živinno dejavnostjo. Za sredi leta pa je dejavnost aktivov začela vidno pešati. Občinski komite je skušal izboljšati delo aktivov. Mogoče bi komiteju res uspelo popraviti nezdruženo razmerje med mladino, če bi bil ta dovolj aktiven. Zgodilo se je, da so nekateri člani komiteja popolnoma pozabili da so člani komiteja in se sploh niso udeleževali sej.

Franc Opara
vodstvo nekakega aktivisti smo do- ločeno znanje in organizacijske sposobnosti. Poznati mora zakonitosti duševnega razvoja mlade- ga človeka.

čemu hotel nočevati na Visokem. Ali danes pa so bile ta krasna prostora zasede te ženske in postelja, ki je služila do sedaj blagoslovljenemu nasledniku apostolov, je imela danes objeti grešno telo mlade luteranke! Pisarju je hotela zastati kri v sreju.

"Kaj hočemo pripraviti, ko nimamo ničesar v roke vzeti!" je odgovorila kuharica Mina. ravno tako osorno.
"Tih!" In tu je debelo kuharico tako ostro pogledala, da se ji je takoj vsaka beseda zaprla. Potem pa je ugodela Jošta Tolmajnarju.

Kako so jim šerili oči, ko so gledali Smerljčico. Režbo kapico, zajčke, škrate in medvečke...
Za pomoč aližinskih otrokom so pionirji zbrali 25.000 dinarjev. Če jih vprašate, kaj vse bodo še delali, ti našteljejo: urediti bomo izriše za odbojko in nosomci, urediti bomo šolski vrtni... Ali bodo kos vsemu?

OBISK PRI ŠMARJEŠKIH PIONIRJIH

Dan pred žimskimi počitnicami smo pogledali v dnevnik življenja na šmarješki šoli pregledali načrte učencev ter prisluhnili njihovim potrebam in težavam.
Na prvi pogled smo ugotovili, da stavba ne ustreza potrebam, da zlasti ne potrebam reformirane šole.

Vsako jutro in popoldne se zbira v tej šoli 248 učencev. Ob zaključku prve redovne konferen- ce se je pokazalo, da je v 6. razredu najslabši učni uspeh v slovenščini, matematiki, zemljepis in spoznavanju narode. Učenci so takoj nato po navetu učiteljev ustanovili predmetne krožke, kjer si izpopolnjujejo znanje in pomagajo drug drugemu.

»Nepozabno lep prizor,« beremo v dnevniku njihovega življenja na šoli, »je bil na dan republike: 34 učibanov je prejel z rok starejših tovarišev pionirske značke in se po njihovem vzgledu zaobljubil zvesto služiti domovini.«

V nedeljo, 12. februarja je bil v Novem mestu plenum občinskega odbora ZROP. Na njem so bile kritizirane nekatere osnovne organizacije ZROP, češ da imajo do- bre pogoje za delo, niso pa opravile vseh nalog, ki jih jim je dal občinski odbor ZROP.

»Zdravi bolnim - televizor
Do torika popoldne smo dobili za televizijski sprejemnik, namenjen bolnikom na pljučnem oddelku novomeške bolnišnice, naslednje nove prispevke:

»PETROL«
NOVO MESTO

»Ze vem, da bom pa le jaz morala vse prebiti zavoljo te luteranske grofice!«
Se bi se bila jezila kuharica Mina, ali prav takrat je prehitela po stopnicah do prvega nadstropja nizdol mlada gosposka ženska.

"Kaj hočemo pripraviti, ko nimamo ničesar v roke vzeti!" je odgovorila kuharica Mina. ravno tako osorno.
"Tih!" In tu je debelo kuharico tako ostro pogledala, da se ji je takoj vsaka beseda zaprla. Potem pa je ugodela Jošta Tolmajnarju.

17. Najbrž bi vso zgodbo povedal doktorju, a prišlo je drugače. Moj ubogi oče je še tisti večer umrl in ta dogodek je potisnil vse drugo ob stran...

18. Dan po pogrebu se je oglasil tujec. Moral je biti popolnoma srep, zakaj tipal je s palico pred seboj in bil je ves spačen in zgrbljen. Povprašal me je, v kateri del dežele je pravzaprav prišel.

19. Kapitan je bil pijan kot klada, toda ko je dvignil oči, je bil hipoma trezen. Zganil se je, da bi vstal, pa ni 'mel toliko moči.

20. Kapitana je zadel kap in to je bila že druga smrt, ki sem jo doživel v tistem tednu. Materi sem takoj povedal vse in v naglici sva pohitela v vas gologlava, kot sva bila.

Potovanje na obroke

Italijanske državne železnice so vpeljele novost, kakršne doslej še ni nikjer drugje v železniškem prometu: potovanja na odplačilo.

Premog - najvažnejši vir energije

Na sestanku Mednarodne organizacije dela v Ženevi so ugotovili, da bo premog še dolgo najvažnejši vir energije in najvažnejša surovina sodobnega gospodarstva.

Najlepši nakit

Aristokratske žene starega Rima so se zelo razkošno oblečale in zaljšale z dragocennim nakitom. Izjema je bila mati znanih rimskih reformatorjev Tiberija in Kaja Grakha.

Mati Tiberija in Kaja se je blago nasmehnila, pokazala na svoja sinova in rekla: 'Ta dva sta moj najlepši nakit.'

Endan na indonezijskem polju

Indonezija, republika na jugovzhodu Azije, je kaj svojevrstna dežela saj ima okrog 3 tisoč velikih in malih otokov.

Dolgo prej, preden sončni žarki obstojejo vzhod in pordijo obzorje pri vasici Tatu, zavije skupina poljskih delavcev na riževno polje.

Vesele volje in v dolgi vrsti po dva in dva stopa kolona po vijugastih stezah. Po nekem nenapisanem zakonu nihče ne sme kvartiti dobrega razložena delovne brigade in izpod kopavati delovni polet.

prinese na polje otroci in mlajši člani družine.

Za kosilo imajo velike količine praženega riža, meso, posušene ribe, zelenjavo, veliko sadja in slaščic. Kadar je skupina delavcev zelo številna, kuha gospodinja kar na polju pod kakim drevesom.

Delo je zmeraj polno veseleja, pesmi in šal, bodisi da v blatu sadijo riž ali pa ga zanjajo v tropski vročini.

Lovski domislek

Kmetovalec Milič iz Zitišta v Banatu lovi zajce na precej izviren način. Ko gre z vozom na njivo in opazi v gremu ali kje drugje skritega zajca, začne z vozom počasi voziti okrog njega vedno v manjših krogih.

Jeseni lovi ta domiselni lovec po 'starem načinu, vendar z eno razliko: nikoli ne jemlje s seboj psa, češ, da 'snoče z drugim deliti lovske slave'.

Šakali tudi pri nas

Šakal spada v vrsto psov, katerih domovina je Azija, v Evropi pa živi največ na Balkanskem polotoku. V Jugoslaviji je bil včasih na nekaterih področjih v Dalmaciji in Makedoniji, zdaj se pa pojavlja še tudi drugod.

Čeprav leži Komen sredi Krasa, ki je sleer brez vode, ima vendarle izredno posebnost: svoje jezero. Na sliki kraško jezero pri Komnu

ANEKDOTA

Slavni češki skladatelj Benil v uho: 'Dajte klobuk z dveh Smetana je proti koncu življenja oglušil. Ko je nekdo potrčeval v neki praški restavraciji, vstal in se napolni tavr izhoda, je ravno zaigral orkester. Nek gost je skočil za skladateljem in mu ježno šepal: 'Kakšno himno... Ampak moj klobuk ste odnesli!'

PREKLIC 'No, kako vam ugaja moja slika?', vpraša slikar na razstavi kritika. 'Hm, lahko bi bila še slabša!'

NEPOUSTLJIVOST 'Veš, žena je hotela, naj bo sinčku ime Tonček, jaz pa, da mora biti Ivanček. Cel dan sva se prerekala. Žena ni odnehala, jaz tudi ne, niti za diako!'

PREDNOST 'Imate v vašem hotelu kako prazno sobo? 'Imamo - po 500 in 600 dinarjev.' 'Kakšna pa je razlika med njimi?'

OGLAS 'Turisti in izletniki! V naši gostilni 'Pri treznem bratcu' se lahko poceni napijete!'

SUMLJIVO PISMO 'V bolnišnici lepo skrbijo zame. Sem še slaba. Rodila sem dvojčke, jutri nadaljujem...'

PREPOZNA PRIVOLITEV 'No, fant, - pravi oče petnajstletnemu sinu, - zdaj si že kar možak. Dovolim ti, da večasih katero priđeš.' 'Hvala očka, ampak že eno leto ne kadim več.'

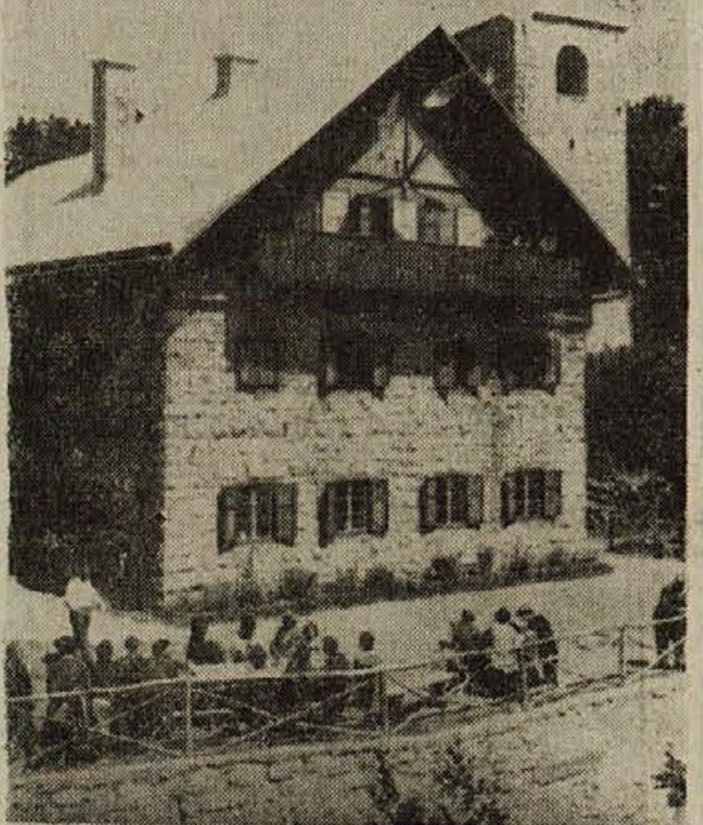
MLADI ZARONCI 'Micka, jaz moram zvečer na sejo, zato vi poskrbite, da bodo ob devatih vsi otroci v postelji! - naroči gospodinja novi sluškinji.

Ali poznate domače kraje?

DRAGI PIONIRJI! Na zadnjo slikovno uganko smo dobili 32 rešitev, med njimi pa je bilo nekaj nepravilnih. Odgovoriti je bilo treba takole: 1. Tončkov dom na Lisci; 2. 947 m; 3. imenovati vsaj tri najstarejše vrhove: Kum, Gorjanci, Bohor, Mrzlica, Klek, Snežnik, Pohorje, Triglav.

1. nagrado (1000 din) dobi Milan Malešič, Radna 18, p. Boštanj; dve knjigi pa dobita: Zdenka Jeraj, Smarje 49, p. Sevnica, in Dušan Kolman, Cesta heroja Maroka 12, Sevnica. Na, zdaj pa vam bomo predstavili nov oreh. Do torka 14. marca nam odgovorite na sledeča vprašanja: 1. Kaj predstavlja slika? 2. Nadmorsko višino točke, kjer stoji ta hiša? 3. Povejte na katero mesto in pokrajino, pomembni za naše ljudstvo v nedavni preteklosti je izpred stavbe na naši sliki lep razgled ter povejte tudi, kako se imenuje gora v bližini in kaj pridelujejo na njej kmetovalci?

Lepo Vas pozdravlja Vaš DOLENJSKI LIST

georgij volodin

Kolja je spet pogledal Gorčakova in se nasmajal. 'Praviš, da nič ne dela - poglej, prišel se je kopat.' Gorčakov je opazil dečka, ko sta prišla iz gozda. Začel se je slačiti, v glavi pa so mu rojlice misli.

Ujela sta čoln in sedla vanj. Kolja je veslal, Saša pa krmaril proti Gorčakovu, ki je plaval. 'Aha, sta me ukanila!' je rekel Gorčakov in se prijel za čoln. Nato je vprašal zaskrbljeno: 'Pa bo tale vajin čolniček lahko nesel vse tri?'

Šaša se je zasmeljal in ponosno odgovoril. 'Ta čolniček nese tudi pet ljudi. Le brez skrbi se vkrcajte vanj!'

'Gorčakov je zlezal v čoln in pohvalil dečka: 'Čoln je dobro zgrajen. Se vidi, da sta ga delala prava mojstra!'

Kolji in Saši so zasijale oči, saj sta o jadrju že dolgo sanjala, samo nista vedela, kako bi ga postavila.

'Stric Georgij, ali veste, kako je treba nasmestiti jadro?' je Kolja vprašal Gorčakova. 'Z jadrjem bi se vozili kot po morju.' Obrnil se je k Saši, toda ta ga je ježno gledal. Kolja je začuden skomignil z ramo. 'Zakaj se jeziš, saj nisem nič takega rekel.'

'Gorčakov se je usedel in prijel za vesla. Globoko je zajemal vodo in čoln je kar letel po vodi. 'Oho!' se je začudil Kolja, 'to je pa hitreje, kakor če veslava midva.'

'Imava,' je odgovoril Saša. 'Potem pa obrnita proti domu! Tako je bomo lotili dela.'

Ko so prišli pred Sašev dom, je Saša pomislil, da ni pametno pokazati tujcu, kar imata pripravljeno za ekspedicijo. Toda bilo je treba poiskati les in orodje. Zato je odklenil shrambo, v kateri sta imela s Koljo svoje stvari.

'Oho!' se je začudil Gorčakov, ko je opazil postavljeno šotor. 'Glavni turistični rekvizit. Ali je vajin?'